

REFORMA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

BROSZURA nr 7. Zielone zamówienia publiczne

Nowe przepisy mają posłużyć zwiększeniu wagi aspektów ekologicznych w kontekście procedur udzielania zamówień publicznych. Wprowadzono klauzulę horyzontalną, która obejmuje m.in. wymagania w dziedzinie środowiska naturalnego, przepisy dotyczące oznakowania ekologicznego oraz możliwość uwzględnienia czynników środowiskowych w całościowym ujęciu procesu produkcji oraz rachunku kosztów cyklu życia.

Klauzula horyzontalna

- Wykonawcy realizujący zamówienia publiczne mają obowiązek przestrzegać stosownych wymogów w dziedzinie ochrony środowiska wynikających z prawa unijnego, międzynarodowego i krajowego.
- Przedsiębiorstwo, które nie wywiązuje się ze wspomnianych wyżej obowiązków, może zostać **wykluczone** z procedury przetargowej.
- Przedsiębiorstwo, które złożyło najlepszą ofertę, może nie uzyskać zamówienia, jeśli jego oferta nie spełnia wspomnianych wymogów środowiskowych.
- **Odrzuca się** ofertę, która jest **rażąco tania** w stosunku do przewidzianych w niej robót budowlanych, dostaw bądź usług, jako niespełniającą wymogów w dziedzinie ochrony środowiska.

Etykiety

- **Etykieta** to znak/dokument potwierdzający, że opatrzony nim produkt spełnia ustalone i z góry określone warunki i wymogi jakości. Nowe przepisy pozwalają nabywcy publicznemu na odniesienie do konkretnej etykiety bądź też oznakowania ekologicznego przy określaniu charakterystyki środowiskowej robót budowlanych, towarów i usług objętych zamówieniem.
- Muszą być jednak spełnione następujące **warunki**:
 - **wszelkie wymogi**, od których zależy uzyskanie danej etykiety, muszą być **związane z konkretnymi robotami budowlanymi, towarami lub usługami** objętymi zamówieniem, to znaczy muszą dotyczyć ich charakterystyki. Oznacza to, że nabywca publiczny nie może odwoływać się do etykiety, która określa cechy charakteryzujące samo przedsiębiorstwo uczestniczące w przetargu bądź jego ogólną politykę. Możliwe jest wyłącznie odniesienie do konkretnych wymogów etykiety dotyczących zamawianych robót budowlanych, towarów lub usług;
 - etykiety muszą być przyznawane przez **niezależne podmioty**, w ramach przejrzystej procedury, otwartej dla wszystkich stosownych zainteresowanych stron, takich jak: organy administracji centralnej, konsumenci, producenci, dystrybutorzy i organizacje pozarządowe;
 - system przyznawania etykiety musi być oparty na **obiektywnych oraz niedyskryminacyjnych kryteriach**, a przy tym **otwarty dla wszystkich zainteresowanych stron**;

- w przypadku gdy przedsiębiorstwo nie zdąży na czas uzyskać wymaganej etykiety, nabywca publiczny **musi zaakceptować równoważne oznakowanie lub inne środki dowodowe**.

Proces produkcji

- Nabywca publiczny może brać pod uwagę **wszelkie czynniki dotyczące procesu produkcji, dostarczenia i obrotu**, nawet nie będące fizycznym elementem produktu. Przykładowo:
 - w ramach opisu technicznego zamawianych produktów bądź usług, można wymagać, aby nie wymagały one użycia toksycznych substancji, czy też zastrzec stosowanie energooszczędnych technologii podczas ich produkcji/świadczenia;
 - nabywca publiczny może również ustalić, że zamówienie zostanie udzielone przedsiębiorstwu, które zaoferuje produkty lub usługi spełniające takie wymogi w najwyższym możliwym stopniu, bądź też ogłosić preferencje dla produktów pochodzących ze sprawiedliwego handlu;
 - nabywca publiczny może ocenić stosunek jakości do ceny ofert pod kątem czynników wpływających na środowisko, jak np. druk książek na papierze z makulatury albo z drewna pochodzącego ze zrównoważonej gospodarki drzewnej.

Rachunek kosztów cyklu życia

- Nowe przepisy propagują uwzględnianie rachunku kosztów cyklu życia. Pojęcie takiego rachunku obejmuje **wszystkie koszty w trakcie całego cyklu życia** zamówienia na roboty budowlane, dostawy lub usługi. Oznacza to, że uwzględnia się **koszty wewnętrzne, jak również koszty związane z czynnikami środowiskowymi**:
 - do kosztów wewnętrznych zalicza się koszty badań i rozwoju, produkcji, transportu, zużytej energii, utrzymania i utylizacji po zakończeniu okresu użytkowania;
 - efekty zewnętrzne mogą obejmować emisję gazów cieplarnianych i zanieczyszczenia towarzyszące wydobyciu surowców zawartych w produkcie bądź powodowane przez sam produkt lub proces jego wytwarzania.
- **Koszty wynikające z zewnętrznych efektów dla środowiska** mogą być uwzględnione, o ile ich wartość pieniężna jest wymierna i weryfikowalna. W przypadku braku wspólnej unijnej metody kalkulacji kosztów cyklu życia możliwe jest ustalenie takich metod na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym. Niemniej jednak muszą one mieć charakter ogólny, to znaczy: nie mogą być opracowane wyłącznie na potrzeby konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, powinny być obiektywne, a dostarczenie koniecznych danych przez przedsiębiorstwa – możliwe przy poniesieniu racjonalnych nakładów.